

ז אֲשֶׁר עַל-הָעֵדוּת אֲשֶׁר אָנֹכִי לָךְ שֹׁמֵה: וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן קְטֹרֶת סַמִּים
 ח בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר בְּהִיטִיבוֹ אֶת-הַנֶּזֶת יִקְטִירָנָה: וּבְהַעֲלֹת אֶהְרֹן אֶת-הַנֶּזֶת
 ט בֵּין הָעֲרָבִים יִקְטִירָנָה קְטֹרֶת תָּמִיד לְפָנַי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם: לֹא-תַעֲלוּ עָלָיו
 י קְטֹרֶת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְגֹסֶךְ לֹא תִסְכוּ עָלָיו: וּכְפָר אֶהְרֹן עַל-קִרְוָתָיו
 יא אַחַת בַּשָּׁנָה מִדָּם חֲטָאת הַכֹּפְרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יִכַּפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ-
 קדושים הוא ליהוה:

דעל סקדוּתא, דאָמין.
 מימרי לך פסוק: ז. ויקטר
 עלוהי, אהרן קטר
 בוסמין, בצפר בצפר,
 באַתְקִנְוִתִּיהָ, ית בוציניא
 יקטרנָה: ח. ויבאדלקות
 אהרן ית בוציניא, בין
 שמשא יקטרנָה, קטר
 בוסמין תדינא, קדם יי
 לדרכון: ט. לא תסקון
 עלוהי, קטר בוסמין נוקראין ועלמא ומנחמא, ונסכא, לא תנסכון עלוהי: י. ויכפר אהרן על קרנותיה,
 תדא בשמא, מדם, חטאת פפוריא, תדא בשמא יכפר עלוהי לךריכון, קדש קודשין הוא קדם יי:

(ז) בהיטיבו, לשון נקוי הבזיכין¹⁹ של המנורה מדשן הפתילות רש"י שנשרפו בלילה, והיה מטיבן בכל בקר ובקר. הנרות, לוצי"ש בלעז, וכן כל נרות האמורות במנורה, חוץ ממקום שנאמר שם העלאה שהוא לשון הדלקה.
 (ח) ובהעלת, כשידליקם להעלות להבתן. יקטירנה, בכל יום פרס מקטיר שחרית, ופרס מקטיר בין הערבים²⁰.
 (ט) לא תעלו עליו, על מזבח זה. קטר זרה, שום קטר של נדבה כלן זרות לו חוץ מזו. ועלה ומנחה, ולא עולה ומנחה, עולה של בהמה ועוף. מנחה היא של מין לחם.
 (י) וכפר אהרן, מתן דמים. אחת בשנה, ביום הכפורים²¹, הוא שנאמר באחרי מות: ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו (ויקרא טז יח). חטאת הכפורים, הם פר ושעיר של יום הכפורים המכפרים על טומאת מקדש וקדשיו²². קדש קדשים, המזבח מקודש לדברים הללו בלבד ולא לעבודה אחרת.

19 לאפוקי מפירוש "בהטיבו" שהדליקו, היינו שגם בבקר ידליקו את הנרות, אבל רש"י סובר שפירוש "בהטיבו" אינו הדלקה אלא תיקון הפתילות (צידה לדרך).
 20 כריתות רב. 21 בא ללמד שכפעם אחת הוא נותן דמים של פר ושעיר, והיינו שיהיו מעורבים, ולא בשתי פעמים שיתן דם הפר בפני עצמו ודם השעיר בפני עצמו (נחלת יעקב). 22 שבעות ב א.

(ז) והקטיר. קטר סמים, עם בשמים⁹⁰. אולי הסמים הם העיקר⁹¹, ראב"ע או להפריש בין שתי המרקחות⁹², כי האחד בשמים בלי סמים⁹³. האריך ופירוש בהיטיבו, לתקן הפתילה והשמן.
 (ח) ובהעלת, בעבור עלות להב הפתילה נקרא כן. והנה בהעלות, פועל יוצא⁹⁴. קטר תמיד, בעשותם עולות⁹⁵, על כן הזכיר לדורותיכם.
 (ט) לא. קטר זרה, שאיננה כמתכונתה⁹⁶.

(י) וכפר. אחת בשנה, בעשור לחדש השביעי. וטעם כפורים, על דם הפר ודם השעיר⁹⁷. וזה חיוב כל שנה. ואין צורך להזכיר דם פר המשיח, או הציבור בחטאם⁹⁸ כי אינם תמיד, רק לפרקים מעטים.
 90 על הכתוב: בשמים לשמן המשחה ולקטר הסמים (לעיל כה) אומר ראב"ע והנכון בעיני שמלת בשמים כוללת לשמן המשחה. ובשמים שהם מעורבים עם הסמים לקטר. כלומר, הסמים לקטר היו מעורבים עם בשמים. 91 לפיכך הוא מונה רק סמים. 92 בין שמן המשחה לבין קטר. 93 שמן המשחה היה רק מבשמים. 94 לגרום שהלהב יעלה. 95 י"מ: בעשותם את הנרות שחייבנה שלהבותיהם עולות, יקטירו תמיד את הקטר. ראה: מרגליות טובה: בעשותה — את המנורה, שלהבותיה עולות. [אך ראה חזקוני שהביא כעין לשון זו ומבואר שהבין כוונתו לקרבן עולה] 96 זרה למתכונת הקטר המנויה להלן בפסוק לר. 97 חטאת הכפורים הם הפר והשעיר הבאים ביום הכפורים לכפר טומאת מקדש וקדשיו (ויקרא טז יח). 98 פר הכהן המשיח ופר העדה שבאו במקרה של חטא, ודמם ניתן על קרנות מזבח הקטר (ויקרא ד גא-ג).

רס"ג (ז) בהיטיבו, בהתקינו.
 (י) מדם חטאת, מדם זבח יום הכפורים³¹. קדש קדשים, מכלל קדשי הקדשים.
 31 פר ושעיר של יום הכפורים.

רשב"ם (י) אחת בשנה, ביום הכיפורים, כדכתיב באחרי מות ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וגו', (ויקרא טז יח) אבל בכל השנה כולה לא היו עליו דמים אלא קטורת.

רמב"ן (ז) והקטיר עליו אהרן, אין המצוה הזו כהן גדול בלבד אלא היא אף ככהנים הדיוטים כדן הדלקת הנרות שבצידה⁸⁷. שאמר ג"כ ובהעלות אהרן את הנרות (פסוק ח), ואינה ככ"ג בלבד כמו שאמר למעלה יערוך אותו אהרן ובניו (לעיל כז כא). ולא ידעתי למה הזכיר אהרן בשניהם ולא אמר הכהן, ואולי מפני שנות⁸⁸ הכתוב למטה, וכפר אהרן על קרנותיו (להלן פסוק י), שהוא באהרן בלבד, או שירמוז שאהרן יתחיל (ויקרא כד ג), ולא אמר בסוף אמור אל הכהנים יערוך אותו אהרן (ויקרא כד ג), ולא הזכיר בניו, בעבור שהוא יתחיל בה, והזכיר שם חקת עולם במצוה⁹⁰.

(ט) קטר זרה. "שום קטר של נדבה שכולן זרות לו חוץ מזו", לשון רש"י. אבל אונקלוס אמר קטורת בוסמין נוקראין, ולא תרגם נוכריא⁹¹ רצה לפרש שלא יעשה קטר מסמים אחרים זולתי הקטר אשר יצוה אותם, וכן אם הוסיף בה סמים אחרים יעבור בלא זוזה.
 87 ספרי בהעלותך ס. 88 ע"פ כ"י, ובס"ש: שיטח. 89 בפעם הראשונה. 90 ר"ל מ"ש חוקת עולם אינו מוסב על אהרן אלא על מצות הנרות (כור זהב). 91 כלומר, לא הקטורת זרה, אלא הסמים זרים.

חזקוני (ז) והקטיר עליו אהרן, לא דוק אהרן⁷³, שהרי קטורת נעשית אף ככהן הדיוט, מדתלה הכתוב קטורת בנרות כדכתיב: בהיטיבו את הנרות יקטירנה, ומצינו בנרות שהן כשרות אף ככהן הדיוט, כדכתיב: באהל מועד יערוך אותו אהרן ובניו (לעיל כז כא).
 (ח) קטר תמיד, כשיקריבו קרבנות, לפיכך הזכיר בה לדורותיכם⁷⁴.

(ט) קטר זרה, כל קטורת שאינה באה משל ציבור⁷⁵ אפילו באה משל כהן היא נקראת "קטר זרה", כשם שעשו נדב ואביהוא שלקחו איש מחתתו ולכן נענשו. ד"א⁷⁶ קטר זרה, שאינה כמתכונתה.
 73 [רמב"ן].
 עיי"ש הע' 95. 74 ראה ראב"ע פ' הארוך: בעשותם עולות על כן הזכיר לדורותיכם, 75 ראה רש"י, 76 ראב"ע פ' הארוך.

ראב"ע הקצר

(ז) בכקר בכקר, בכל יום בבקר. וטעם בחיטבו את הנרות, לתקן הפתילים עד שיהיה אור הנר טוב.
 (ט) קטרת זרה, מהקטורת הנזכרת בפרשה השנית³⁹.
 (י) וכפר אהרן, או העומד תחתיו מבניו. אחת, פעם אחת בשנה בעשור לחדש השביעי. וטעם חטאת הכפורים, חטאת הפר והשעיר, כי כן כתוב⁴⁰, על כן מלת הכפורים. וטעם קדש קדשים הוא לה', כי מזבח העולה הוא קדש קדשים, ומזבח הקטרת קדושתו לשם בעבור שהוא נכבד. ואין אחר הארון נכבד ממנו.
 39 להלן ל לד. 40 ויקרא טז יח.

חזקוני (י) וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה, אין לומר שלא היו הדמים נתונים על קרנותיו רק פעם אחת בשנה, שהרי כתיב בפר כהן משיח: ונתן מן הדם על קרנות מזבח קטורת הסמים (ויקרא ד ז), וכן בפר העלם דבר של צבור (שם יח) אלא הכי קאמר: מה שהכהן עושה על קרנותיו אחת בשנה, דהיינו ביום הכפורים, אותו מעשה קרוי כפרה שוה, אחת בשנה יכפר עליו, אבל בכל שאר ימות השנה לא היו דמים נתונים עליו רק על קרנותיו⁷⁷.
 77 הלשון מגומגם, וכונתו שביום הכפורים היה מזה על הקרנות וגם על טהרו של מזבח שבע פעמים (ויקרא טז יט). אבל בשאר ימות השנה לא היה אלא על קרנותיו.

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. Some words are partially legible, such as "הוא לה'", "מזבח הקטרת", and "קדושתו לשם".]

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. Some words are partially legible, such as "הוא לה'", "מזבח הקטרת", and "קדושתו לשם".]

שא

נסף גו

שהם הכללים ע"ס גם הכתר מרומז בקיצו של יי"י, ושאר הוי"ו הן מאז דבעי נתיב לפרשיי או שהן הלאמי להרמב"ם.

(ב) אין הכתוב מקפיד אלא בדי אלו:

בכח"פ, תשא ע"פ קח לך סמים קיז"א כי ומה שלא הזכיר מן הי"א כ"א אלה לפי שאין הכתוב מקפיד אלא בדי אלו שתמרת עשנו עולה הרבה כ"י.

(ג) בא בהמשך לסמים המפורשים כבר בשמן המשחה:

והרמב"ן פ"י, כי מה שאמר קח לך סמים בארו סמים הנזכרים והוא חזרו לכשמים שנמשן המשחה כי סמים ובשמים הכל אחד כי והנה היו במעשה הקטורת תשעה אלה המפורשים בכתוב ה' בשמן המשחה וד' בקטורת והוסיף לכתוב שנית סמים להוסיף על התשעה הנזכרים סמים אחרים והם שובלח נוד וכלום... ומטעם זה היו בשמן המשחה ה' מינין כנגד המשך ראשונות ובקטורת ט' מינין כי היא בלולה מכלם ובהא פרשת הקטורת בלשון ויאמר והנן זה עכ"ל.

שם

ועשית אתה קטרת, רקח מעשה רוקח, ממלא טהור קדש:

וידוע דמעשה הקטרת, הניב יותר מכל הקרבנות כמ"ש בפרשיי בחומש ר"ט קרח וברכות שם, ודיינו מטעם, שע"י מתברר מהניצוצים שנפלו בעמקי הקליפות בעשייה, ששרשו גבוה מאד נעלה... וא"כ מ"ל שהמטה זו הוא ע"י הצדקיים שממשיכים ג"כ אור המקיף, אבל ע"י הוא המקיפים שלמטה מהקו ונקי ריח בגדיי. אבל להמשיך מבה"ה המקיף הגדול שלמעלה מהקו וחוט זה הנמשך ע"י בעלי המטה שהוא ריח בוגדיי, שמכרם מה שנפל בעשייה בעמקי הקליפות ששרשו גבוה מאד נעשה ריח חזק יותר ודוגמת סממני הרפואה שיש בהן כח רב כמ"ל, ולכן המשוכה נקי רפואה לעולם כ"י.

... אשקד מיין הרקח. אנה איתא ברבות בקהלת ע"פ זכוכי מות יכאיש יכיע שמו רוקח בקהלת ס"י יי"ד דקאי על דרוו של אליהו אתמול מבאשיין דברים כנגדו כי והיום מביעים דברים ואמרים ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים עכ"ל.
ונקי בחינה זו שמו רוקח ע"י מ"ש בקטרת רוקח מעשה רוקח, לפי שהקטרת זהו ענין ריח בוגדיי כמש"ל.

אור התורה שיר השירים ע' תתנ - טו

אור התפלה

ש

אצי הקליפה ושלישה הקליפות הטמאות הם כנגד בריאה יצירה עשיה א"כ המקיף דקיני בחי' לבונה הוא המקיף אצילות שבקליפה כ"י. וא"כ הוא בירור עליון מאד עפ"מ"ש בבב"אור הזהר פ' שלח דקצ"א שמכל בחי' שממברך עולה לשרשו בעתק דאצי דקדושה כ"י. והו ענין בד בכך יהי כ"י.

שם

(ב) יחוד המלכות עם שאר הספיי:

ע' לעיל ס"א.

(ג) מוכיח דהפ"י בסמים היא המשה כנגד המשה:

ע' לקמן תנו רבנו מ"ד סק"א.

ו. אם ע"ל זוקא אלו סמים:

בריתות פ"א ד"י ע"כ א"ר יוחנן י"א סממניו נאמרו לו למשה כטיני (ופרשיי ולעיל חשבנו י"א צרי צפור חלבנה ולבונה, מור וקציעה שובלח נוד וכרכום, הר' ה', קישט קנמון קלופא הר"י י"א סממנים ולא נקבו בתורה אלא ד', וכל י"א דבעי נתיב ובלבד שיהא קוטר ועולה כדדשינו לקמן מכלל ופרט) אמר רב הונא מאי קראה קח לך סמים תרי, נטף ושחלת וחלבנה, הא תמשה וסמים אחריני תמשה", הא עשדה, ולבונה וכה הא י"א עכ"ל דברי רבי ישמעאל תנא סמים כלל, נטף שחלת וחלבנה, פרט, סמים חזר וכלל, כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין ופרט, מה הפרט מפורש דבר שקוטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקוטר ועולה (שמממר ועולה כמלך ולא יפציל לכאן ולכאן) וריחו נודף כ"י.

אבל הרמב"ם ר"פ שני מה' כלי המקדש, ו' דדוקא י"א סממניו אלו גולתם, וז"ל ונתפרשו בתורה ארבעה מסממניה והו נטף ושחלת וחלבנה ולבונה, ושאר סממניה הלכה למשה מסיני עכ"ל.
... ובספר פנים יפות הוזכר ג"כ ב' סכרות אלו והסכים שהיו יותר נראה שכל הסממנים הם הלאמי.

אור התורה תשא ע' איתקמ"ו

ז. טעם שלא נאמר בכתוב כ"א ד' סממנים:

(א) כנגד ד' אותיות שם הוי"ו:

ואפ"ל מה שהארבעה הן העיקר כי הן הברור ניצוצים לקשר ד' אותיות הוי"ו

א' אנו אלא שמים חל כד בי יחיה זו תמשה כנגד תמשה - ע' לקמן תנו רבנו מ"ד סק"א.

ב. בהטיבנו:

(א) הטעם:

ע' בפסוק דלקמן ט"א סק"ג.

(ב) עור מלמעלה לאהבת ה':

ולפיכך למה גבי כנוקד כתיב בהטיבנו וכיין הערבים בהעלות. הנה כנסת ישראל מקור נשמות ישראל נקרא בשם מנורה והיא מקשה של ישראל הם באהדת דהנה אהרן ששיבניא דמטרונויהא הוא אהרן כהן לאל עליין משבעה רועים המפונסים ומשפיעים אלהתו ית' כנסת ישראל שיאירו באור האהבה להתלהט אליה ות' בכלות הנפש כשלהבת העולה לקיים מצות ואהבת שמקבלים עליהם בקיש שיה' כר באמת לאמתו תקוע בלב כל אחד ואחד מישראל שהאדם מצד עצמו מאור שהוא מנושם ומלווה בשנינים גשמיים לא היה יכול לולי הקפ"ה עוזרו. והעור הוא אהבה הבאה מלמעלה להמשיכו אליי.

והנה כתיב בהעלותו בהטיבו. כי הנה אמרו רז"ל, אע"פ שהאש יורד מן השמי' מצוה להביא מן ההדייט פ"י הדייט הוא האהבה שאדם לוקח בתמנת בעולמות מנחת' מלכותו ית' שהוא מלך וגדול ונורא על כל העולמות. . . וע"י אהערותא דלחתי זו יחול עליי אור האהבה מלמעלה להגדיל מזוהרת אש האהבה בלבן יותר מכדי כח אנושי ושרי' נשמתו שיהי' בגדר וגבול, ונברא לקרבה אל ה' ממש ופיטול אליי במציאות ממש ע"י בחינת אהרן כהנא רבא. . .

ונקראת בחינה זו בהטיבו שמטוב וחסד עליין משפיע על רוח שפלים להטיב ולגדיל את האהבה שלמטה. אך הנה באמת גם אהערותא דלחתי כנל אשר יתפוי האדם לדרכה בו ממש גם זאת מננת אלהים היא לא לפי כח נפש האדם ומזנו ותכונתו ונקי' בחינת ובהעלות אהרן שאהרן העליין הוא הנותן כח כנסת ישראל לעורר את האהבה זו. והנה כ"ן הערבים שהוא מדת ערב ולילה וחשך מצד עצמו שאין בו אור. אבל מדת בוקר שהוא מדת אברהם איש החסד כמ"ש וישכם אברהם בבקר הוא בחינת בהטיבו והנה מ"ז זה האדם שייגיע עד הלום שייגיע אליי כתי' אהרן העליון. אך הוא ע"י תורה ומצות.

תורה אור לב, ב ואילך

(ג) שני אופני הטובה:

אין דעים תנוד פנימי וואס הוד כ"ק אאמירי הרה"ק האט מיד מתוך געווען אין די גאר יונגע יארן, האט ער מיר געזאגט, אז סיפורי החסידים אין די הטבה כלילת וואס מאכט פאר א בעל מדות טובות און פאר א עובד השם.

הוד כ"ק אאמירי הרה"ק האט שטארק מארד געווען אין דעם ביאור והסבר

והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בנקר בנקר, בהיטיבו את הנרת יקטירנה:

הטעמים: א. בנקר בנקר, ב. בהטיבו כו' יקטירנה וא. הטעם ב. עור מלמעלה לאהבת ה', ג. שני אופני הטבת ה'. י"א תיבות שבפי זה כנגד י"א סממני הקטורת.

א. **בנקר בנקר:**

כמענה על מתכוו בו מעיר:

כמ"ש באור התורה לאדמירי הצ"ע (רפ, ב) ותפלת שחר שהיא נגד התמיד היא ע"ד ארבע שעות, וק"ש ע"ד שלש שעות, שהוא כחילוק קטרת שנאמר בו בבקר בבקר שקודם לתמיד, ומקשה דהרי הא דתפלת השחר כנגד התמיד ע"ד ד' שעות, הכוונה היא על זריקת דם התמיד, וזריקת הדם הי' לפני הקטורת, וגם כה נאמר בבקר בבקר.

ולפלא שכונת זה כחור קושיא, כיון שבהנהגה זו עצמה עלי' מקשה, כחונ כל זה. ולא עוד אלא שחלק המאמר מכאן הענין דזריקת הדם קודמת לקטרת וקטרת מדמת לארבים. ונגוף הענין — תלונתו על לשון מרז"ל* (פסחים נט, ב) אין לך דבר שקודם לתמיד של שחר אלא קטרת. ועצם הקושיא דתפלה זמנה ע"ד ד' שעות אף שזריקת הדם צ"ל קודם הקטרת ובהו נאמר בבקר בבקר י"א, אין זה מקומו אלא על השם, ולא בהמאמר.

וכהמאם להענינים המבוארים במאמר, הנה י"ל שבסדר התפלה בכללותה, הרי זריקת הדם שיכ"ח לק"ש שענינה רצוא והחלהבות ברשפי אש, וענין החלק והקטרת הארבים שירד לשמי'ע, שעל"י נאמר שזמנה ע"ד ד' שעות, וכמוכ"ן מהחלילוק שבין ק"ש לשמוע שנתבאר בכ"מ בדא"ח.

ועוד להעיר שהקרבנות התמיד שארבה שעה שלילמה, וכמשנה ר"פ תמיד נשחט, הנה השחיטה וגם הזריקה שצריכה להעשות קודם שנוקד הדם, זמנה קצר ביותר, וכן הומו הוא על ההפנות לזריקת הארבים וההקרבה עצמה, וכדמוכח בתמיד פ"ק ד' ה'. ואין להקשות, ברוחניות הענינים שהרי בתמיד שבין הערבים אין שם ק"ש, אף שגם בו הי' זריקת הדם — כי מכוון בקבלה והובא גם במזרת החסידות, אשר הק"ש דשורית מעילה גם למנחה (ראה תו"א ר"פ ויחז, מה' ע"ג).

אברהם קודש כ"ק אדמירי שליטיא חיי"ט ע' רצ"ד

* וכן אקרא דכפל בבקר דקטרת כחונ על אהר, משא"כ בזריקת הדם, דמתכו במק"א. ורק שדי אדם התמיד (וימא ל"ג ב). ותלא דבר דוא. (וראה בדרכת כו, א).